

Tisková zpráva

Hodnocení reakce a připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 - Naše společnost - speciál - červen 2020

- ⊙ Většina českých občanů na úrovni sedmi desetin (71 %) hodnotí to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené, polovina (50 %) za přiměřená pokládá opatření na podporu ekonomiky.
- ⊙ Připravenost ČR na šíření koronaviru z většiny hledisek hodnotí česká veřejnost převážně příznivě s výjimkou zásobování zdravotními pomůckami.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

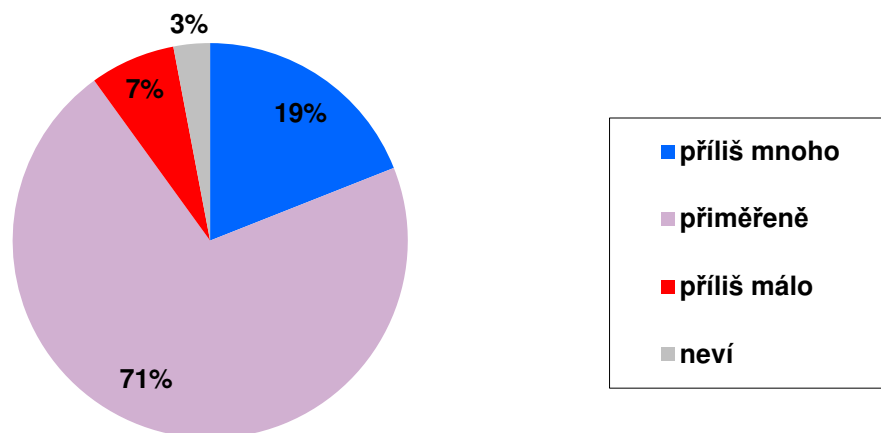
Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém speciálním výzkumu zaměřilo na koronavirovou krizi a zkušenosti občanů s ní. Speciální výzkum byl proveden v rámci projektu Naše společnost, za otázky a design šetření zodpovídá CVVM, data sbírala společnost Median.

V rámci šetření bylo respondentům položeno několik otázek zjišťujících to, jak občané hodnotí reakci českého státu a jeho institucí na epidemii COVID-19. Respondenti hodnotili přiměřenost a účinnost jednak protiepidemických opatření a jednak opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí. Respondenti rovněž hodnotili to, jak byla Česká republika v některých oblastech připravená na šíření koronavirové infekce.

Graf 1: Jak mnoho dělá český stát proti šíření koronaviru (%)¹

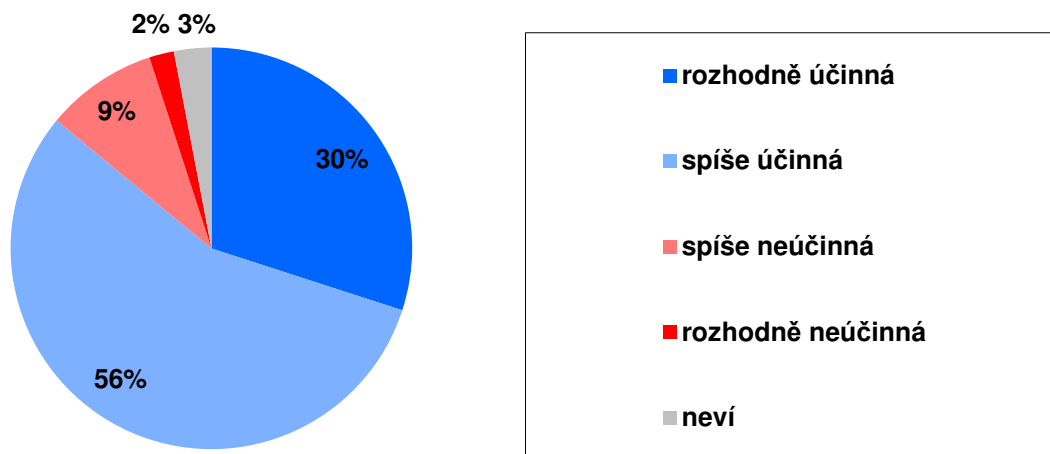
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak ukazují výsledky v grafu 1, většina českých občanů na úrovni sedmi desetin (71 %) hodnotí to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené, 19 % to pokládá za přehnané a 7 % za nedostatečné. Zbylá 3 % dotázaných odpověděla, že neví. Oproti květnovému výzkumu, v němž reakci státu jako přiměřenou hodnotilo 70 % dotázaných, jako přílišnou 18 % a jako nedostačující 8 %, se hodnocení statisticky významně nezměnilo.

Podrobnější analýza ukázala, že z hlediska věku jako přiměřené počinání českého státu proti šíření koronaviru hodnotí častěji lidé ve věku od 55 let výše, lidé ve věku od 35 do 44 let si o něco častěji myslí, že stát v tomto ohledu dělal příliš. Jako nedostatečná opatření státu proti šíření koronaviru častěji označovali lidé se základním vzděláním.

¹ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

Graf 2: Jsou opatření státu proti šíření koronaviru účinná, nebo neúčinná (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak je patrné z výsledků zachycených v grafu 2, více než čtyřpětinová většina (86 %) dotázaných pokládá opatření proti šíření koronaviru za účinná, v tom 30 % je vnímá jako „rozhodně účinná“ a 56 % jako „spíše účinná“. Naopak za neúčinná tato opatření pokládá o málo více než desetina (11 %) respondentů, z toho 9 % „spíše“ a jen 2 % „rozhodně“. Zbývající 3 % dotázaných se nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“. Oproti květnovému šetření, v němž jako účinná opatření státu proti šíření koronaviru hodnotilo také 86 % respondentů a jako neúčinná 10 %, se situace statisticky významně nezměnila.

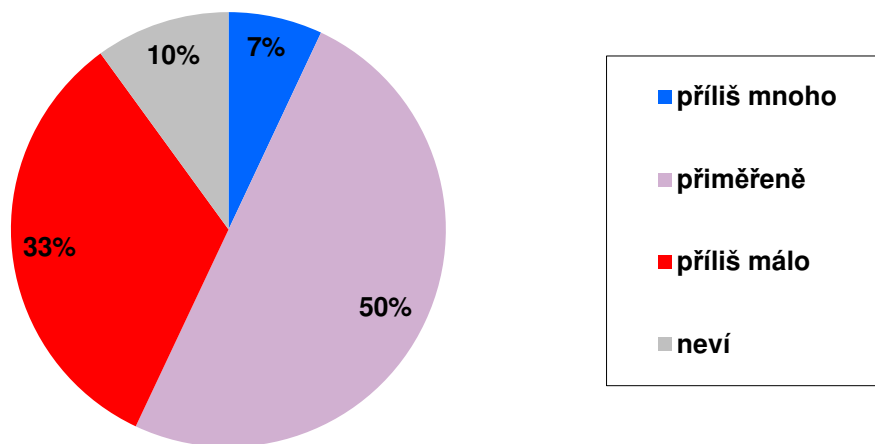
Z podrobnější analýzy vyplynula podle předpokladů silná provázanost dané otázky s hodnocením přiměřenosti opatření proti šíření koronaviru ze strany českého státu. Lidé, kteří je pokládají za „přiměřená“, je zároveň častěji hodnotí jako účinná. Naopak za neúčinná je vesměs pokládají ti, podle nichž toho český stát dělal proti šíření koronaviru příliš málo, ovšem o něco častěji jako neúčinná opatření hodnotí i ti, kdo je pokládají za přemrštěná. Jako „rozhodně účinná“ opatření proti šíření koronaviru častěji hodnotí lidé ve věku od 55 let výše. Z hlediska vzdělání nebo pohlaví se významné rozdíly neobjevily.

V případě otázky, jak mnoho toho český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru (viz graf 3), je percepce veřejnosti už méně jednoznačná. Jako „přiměřené“ hodnotí počínání státu přesně polovina (50 %) respondentů, třetina (33 %) to pokládá za „příliš málo“ a 7 % si naopak myslí, že stát toho pro podporu ekonomiky dělá „příliš mnoho“. Zbývající desetina (10 %) oslovených se pak k otázce nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“. Oproti květnovému šetření, v němž počínání státu jako přiměřené hodnotilo 52 %, jako nedostačující 30 % a jako přílišné 8 %, se situace statisticky významně neposunula, byť třibodový nárůst podílu těch, kdo počínání státu v otázce podpory ekonomiky hodnotí jako nedostatečné, se již pohybuje na hranici statistické významnosti.

Jako nedostatečné kroky státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou epidemií a opatřeními proti šíření koronaviru častěji hodnotí muži (ženy se častěji uchýlovaly k odpovědi „přiměřeně“ a v menší míře i „neví“) a lidé ve věku od 25 do 44 let, v souvislosti s předchozími otázkami to pak byli hlavně lidé, kteří si myslí, že stát toho dělal málo i proti šíření koronaviru a že jeho opatření v tomto směru byla neúčinná. Jako „přiměřená“ opatření na podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru častěji hodnotí lidé ve věku od 65 let výše, případně ti respondenti, kteří jako přiměřená hodnotili i opatření proti šíření koronaviru, a pokládali tato opatření za „rozhodně účinná“.

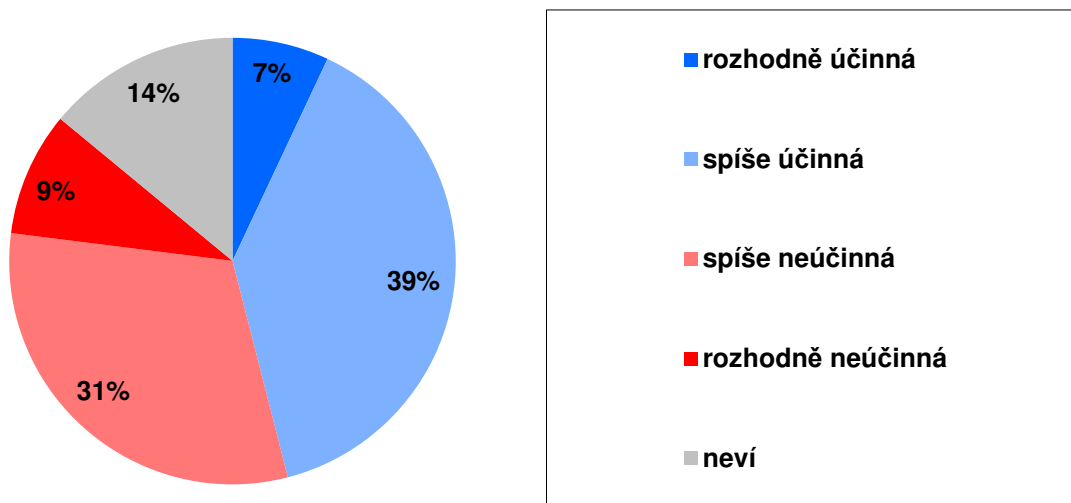
² Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

Graf 3: Jak mnoho dělá český stát pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru (%)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Graf 4: Jsou opatření státu pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru účinná, nebo neúčinná (%)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

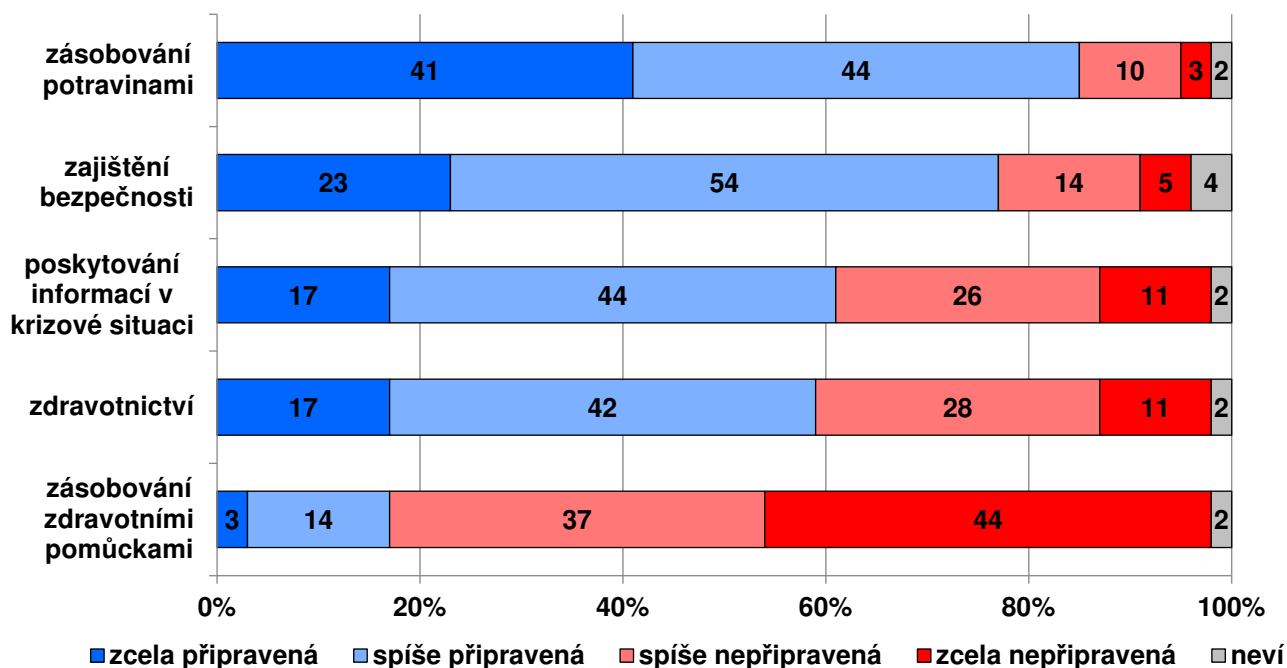
³ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

⁴ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 4, necelá polovina (46 %) veřejnosti pokládá opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí za účinná, v tom 7 % „rozhodně“ a 39 % „spíše“, dvě pětiny (40 %) si naopak myslí, že tato opatření jsou neúčinná, přičemž 31 % je pokládá za „spíše neúčinná“ a 9 % za „rozhodně neúčinná“. Zbývajících 14 % se v tomto ohledu nedokázalo rozhodnout a zvolilo odpověď „nevím“. Oproti květnovému výzkumu, v němž jako účinná opatření vlády na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou epidemií hodnotilo 47 % dotázaných a jako neúčinná 37 %, se červnový výsledek statisticky významně neodlišil.

Podobně jako u opatření proti šíření koronaviru se i zde ukázala silná provázanost mezi hodnocením účinnosti opatření na podporu ekonomiky a hodnocením jejich přiměřenosti. Za účinná je považují zejména ti, kdo je zároveň hodnotí jako přiměřená, jako neúčinná je častěji hodnotí vesměs ti, kdo si myslí, že stát pro podporu ekonomiky dělá příliš málo. Jako „rozhodně neúčinná“ opatření na podporu ekonomiky o něco častěji označují muži (ženy častěji odpovídaly, že jsou „rozhodně účinná“). Častěji pro neúčinnost se vyslovují mladší respondenti ve věku od 25 do 44 let. Naopak za účinná je ve zvýšené míře označují lidé se středním vzděláním a vyučením bez maturity a dotázaní ve věku od 55 let výše. Účinnost opatření na podporu ekonomiky lépe hodnotí také ti, kdo jako účinná a přiměřená hodnotí i opatření proti šíření koronaviru.

Graf 5: Hodnocení připravenosti ČR na šíření koronaviru ve vybraných oblastech (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Výsledky v grafu 5 zachycují, jak lidé hodnotí připravenost České republiky na šíření koronaviru v některých vybraných oblastech. Jednoznačně nejkritičtěji hodnocenou oblastí bylo zásobování zdravotními pomůckami, jako jsou roušky, respirátory, rukavice a podobně. Zde si jen 17 % dotázaných myslí, že ČR byla na šíření koronaviru připravená, v tom pouze 3 % „zcela“ a 14 % „spíše“, zatímco opačný názor, že ČR byla nepřipravená, sdílí více než čtyři pětiny (81 %) oslovených, z toho 44 % „zcela“ a 37 % „spíše“. V ostatních zkoumaných oblastech ovšem již poměrně jednoznačně naopak převládá mínění, že ČR byla na šíření koronaviru připravena. Relativně nejednoznačnejší je tento názor v případě zásobování potravinami (85 % „připravená“, 13 % „nepřipravená“), více než tři čtvrtiny si to myslí i v případě zajištění bezpečnosti (77 % „připravená“, 19 % „nepřipravená“) a asi třipětinová většina totéž soudí v případě

⁵ Znění otázky: „Byla podle Vás Česká republika připravená, nebo nepřipravená na šíření koronaviru v následujících oblastech: a) zdravotnictví, b) zásobování potravinami, c) zásobování zdravotními pomůckami (roušky, respirátory, rukavice atd.), d) poskytování informací v krizové situaci, e) zajištění bezpečnosti (policí, armádou).“ Možnosti odpovědi: zcela připravená, spíše připravená, spíše nepřipravená, zcela nepřipravená.

poskytování informací v krizové situaci (61 % „připravená“, 37 % „nepřipravená“) a zdravotnictví (59 % „připravená“, 39 % „nepřipravená“).

Podrobnější analýza ukázala, že s výjimkou zajištění bezpečnosti a zásobování potravin připravenost ČR vesměs o něco příznivěji hodnotili starší lidé ve věku od 65 let výše. Připravenost z hlediska zásobování zdravotními pomůckami kritičtěji hodnotili absolventi vysokých škol. Ve všech směrech kritičtěji se o připravenosti ČR na šíření koronaviru vyjadřují lidé, kteří hodnotí opatření státu proti šíření koronaviru jako nedostatečná.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost – speciál 2020</i>
Realizátor:	<i>Median, s.r.o.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 17. 6. 2020</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání, ekonomické postavení, frekvence užívání internetu</i>
Vážení dat:	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, věk x kraj, vzdělání x kraj, velikost místa bydliště x kraj</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1011</i>
Metoda sběru dat:	<i>Kombinace dotazování CAWI a CATI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>KK12, KK13, KK11</i>
Kód zprávy:	<i>pi200709</i>
Zveřejněno dne:	<i>9. července 2020</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (zde je to obyvatelstvo České republiky starší 18 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce a u tohoto speciálního výzkumu také na ekonomické postavení a frekvenci užívání internetu. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí atd.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 18 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]